

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Пенко Господинов

за дисертационния труд **„Тишината като действие. (Театрални
измерения и практики)“**

на Стилиян Драгомиров Петров

за придобиване на образователна и научна степен Доктор

Научно направление: 8.4. Театрално и филмово изкуство.

Научна специалност: 05.08.01. Театрознание и театрално изкуство.

Предложеният за обсъждане труд покрива необходимите минимални изисквания, което позволява неговото разглеждане по същество.

Обемът на изследването е 194 страници, които включват увод, шест съдържателни глави, в това число и пет авторски интервюта, заключение и списък на използваната литература. Приложени са: биографична справка, списък с публикации, справка за приносите и автореферат.

От биографичната справка е видно, че Стилиян Петров е режисьор с богата практика и вкус към авторския театър. Поставял е в едни от най-добрите театри в България. Има награди и номинации за своето творчество от най-престижните национални театрални форуми. Преподавател е в НАТФИЗ „Кр. Сарафов“ от 2011 г.

Приносите са оригинални и изхождат от изследването.

В началото на своето становище искам да отбележа нещо важно за характера на текста. Това не е традиционен дисертационен труд, изпъстрен с цитати от т. нар. авторитетни източници, с които, обикновено, авторите подкрепят своите тези или обратно, биват опровергавани в името на нови

хоризонти към изследваната тема. Изложението не следва обичайната структура – обект, предмет на изследването, изследователска хипотеза и т. н., въпреки че всичко това иманентно се съдържа в текста и се открива в хода на четенето. Текстът на Стилиян Петров е особен вид прозрение на автор с богата и уникална практика. Манифест на творец, защитаващ високи художествени принципи. От всеки ред звучи неговият собствен глас – в защита на Театъра. Театъра, какъвто всички мечтаем и който толкова лесно предаваме. За това, разбира се, има и обективни причини. От една страна, темата е достатъчно абстрактна, граничеща с полето на философията, а от друга, поради нейната оригиналност, литературата, която би могла да бъде ползвана като база, е достатъчно оскъдна. Но докторантът се справя повече от убедително с въпросните предизвикателства. Както самият той посочва в Увода: „Дадох си сметка, че от една страна, близостта/връзката между тишината и театъра е несъмнена и органична, а от друга, че подобен поглед особено ни липсва не толкова като писан текст-изследване, а че досега не е интегрирана като съзнателно търсен фокус в процеса на правещите театър и още повече като изискване на/за театралната практика.“ Без да смалжава обема, зададен от темата на изследването, той намира точната оптика към разглежданата проблематика, внимателно изследвайки Тишината в съставните на Театъра изкуства – музика, слово, изобразително изкуство, танц и др. „Началото на всеки сценичен акт включва тишината по определение, защото театралното слово не е битово слово. Това е начало на едно надсъбитие, надживот, надбит. Свят, трепетно надвесен над собствената си проблематичност, който трябва да изведе някакъв смисъл, без да има сигурни гаранции за това.“ (I гл.)

След като достатъчно ясно указва пътя, който ще следва в доказване на своята теза, а именно „...присъствието на тишината осигурява присъствие на смисъл и конципира по-висока степен на истина за битието и човека в него. Без тишина липсва същина.“, авторът коректно уточнява понятията и определенията, с които ще борави, което намирам за особено ценно, тъй като не позволява думите да се разтекат във водоравното поле на нищо казането. Напротив, текстът е концентриран и наситен в своя смисъл, и абсолютно навременен в своя патос. „Да си в тишината на едно театрално действие е специфична, сетивна, екзистенциална и преживелищна ситуация. Тогава на сцената се свързват тишина и свято. Тишина и време. Тишина и трансцендентно. Тишина и вечност.“ Като че ли всеки автор

ред ни предизвиква да си припомним същинския смисъл от изкуството наречено Театър.

Особено подходяща за разглежданата тема, е идеята на Стилиян Петров да направи интервюта с доказани професионалисти в областта на театралното изкуство – режисьори, драматурзи, преводачи, сценографи и актьори. Като въпросите към всеки един от тях са специфично свързани с конкретната професия и натрупвания. Което позволява темата за Тишината в театралната практика да получи своето озвучаване, през базите на театъра – думите, пространството, светлината, интерпретацията, актьорското присъствие.

Като актьор с дългогодишна практика и педагог, който преподава не занаят, а творчество, напълно споделям казаното от автора: „Когато един актьор е мощен, е натоварен с вътрешна тишина. Той е озадачаващ актьор основно заради това, че не е изречен докрай. Не е банален. Носи вътрешен свят, който не е видим от първо приближаване. Той е същество, което се определя отвътре, т.е. суверенен, абсолютен, независим. Не е включен в някаква външна драматургична логика, в която е предвидим, а носи суверенитет – присъства в драматургията от себе си. Присъства като личност. Личност означава именно това – да се самоопределяш отвътре. Личността е самоопределящ се субект. Личност означава още да личиш, да си открием, забележим, видим, наличен... Актьорът трябва да бъде знаещ човек... Да има интериорен сакрален регистър.“

В заключение на своето становище съм длъжен да отбележа следното. Като научен ръководител на докторанта Стилиян Петров, съм свидетел с каква упорита страст той се впусна в изследване на темата; трудностите по пътя на конструиране на изложението и за миг не го усъмниха в смисъла и необходимостта от подобен текст. И се радвам, че резултатът напълно отразява неговата всеотдайност.

Убедено и по съвест гласувам с „ДА“ на Стилиян Драгомиров Петров да бъде присъдена образователната и научна степен „Доктор“!

гр. София

доц. д-р П. Господинов

03.04.2022